

NFI

post@nfi.no

Att: mette.tharaldsen@nfi.no

18.08.2025

Høring om innføring av en felles nordisk bærekraftstandard

Dramatikerforbundet organiserer over 650 norske manusforfattere og dramatikere, og representerer dermed en stor del av de skapende opphavspersoner innen audiovisuelle produksjoner i Norge. Vi takker for muligheten til å komme med innspill til forslaget om innføring av en felles nordisk bærekraftstandard (NES) for film-, TV- og serieproduksjoner.

I henhold til vår formålsparagraf skal vi «arbeide for dramatikere og manusforfatteres kunstneriske og økonomiske interesser». Vi er også bevisst de store klimautfordringene vi står overfor, og vårt årsmøtevedtak om å være imot ny oljeleting understreker at vi som kulturorganisasjon tar et tydelig prinsipielt standpunkt for omstilling av samfunnet vårt.

Vi støtter arbeidet med å redusere klimaavtrykk i vår bransje, men vi vil understreke at dette må gjøres på en måte som er basert på solid kunnskap om dagens situasjon, og som ivaretar de kunstneriske interessene. Vi mener at standarden må utformes slik at den balanserer klimamålene med de kunstneriske og økonomiske hensyn vi er satt til å beskytte.

Flere sentrale hensyn er ikke tilstrekkelig ivaretatt i forslaget til nordisk bærekraftstandard eller i tilhørende analyser. Vi merker oss at verken kunstnerisk frihet eller behovet for støtteordninger omtales på en måte som sikrer en reell balanse mellom klimaambisjoner og kulturelle hensyn. Proporsjonalitet og en innføringsfase uten sanksjoner er kun berørt delvis, og da uten tydelige rammer eller forpliktelser. Selv om krav om datagrunnlag er godt forankret, er det avgjørende at standarden videreutvikles i tett dialog med bransjen for å lukke disse hullene og sikre at tiltakene kan gjennomføres uten å gå på bekostning av kunstneriske, økonomiske og praktiske realiteter.

Overordnet

- **Kunstneriske hensyn må ivaretas** – Kunst og kultur er ikke bare viktig for mennesker – de er en del av selve det å være menneske. Tiltak for bærekraft må derfor utformes slik at de ikke begrenser den kunstneriske friheten, verken direkte gjennom standardkrav eller indirekte gjennom økonomiske eller administrative byrder.
 - **Kunstnerisk frihet som kjerneverdi** – Tiltakene må ikke begrense valg av sted, format, historier eller andre kunstneriske virkemidler. Dette er avgjørende for ytringsfrihet og kulturelt mangfold.
 - **Datagrunnlag for sanksjoner** – Vi mener det først må være et omfattende og systematisk innsiktsarbeid som kartlegger faktisk klimaavtrykk i norske audiovisuelle produksjoner før det innføres sanksjoner eller bestemte CO₂-grenser. – Vi må vite hvordan situasjonen er i dag for å fastsette realistiske mål. – Tidlig innførte sanksjoner uten tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag risikerer å ramme uforholdsmessig hardt, særlig for små og uavhengige produksjoner.
 - **Bindende mål og sanksjoner** – Disse bør først innføres etter solid dokumentasjon og analyse, gjerne gjennom et felles nordisk verktøy for sammenlignbarhet.
 - **Proporsjonalitet og fleksibilitet** – Standardens krav må tilpasses produksjonstype, omfang og budsjett. Én mal passer ikke alle, og dokumentar og mindre film- og dramaproduksjoner må kunne ha tilpassede krav. En fast grenseverdi på når NES skal tre i kraft kommer til å påvirke både hvilken type produksjoner som planlegges, og hvordan disse produksjonene foregår. Grensen på 50.000 euro for alle typer produksjoner fremstår imidlertid såpass lav, at det knapt vil være noen produksjoner som kommer under denne. Som nevnt kan en særskilt støtteordning for merkostnader som følge av NES (f.eks. en dedikert bærekraftskoordinator), kunne være like effektivt.
 - **Små og uavhengige produksjoner** – Disse er særlig sårbare, og må ha reell mulighet til å oppfylle kravene uten å true gjennomførbarheten av prosjektene.
 - **Innføringsfase uten sanksjoner** – Vi anbefaler at første fase brukes til veiledning og erfaringsinnhenting, før eventuelle krav strammes inn. Dette gir rom for tilpasning og bedre etterlevelse.
-

- **Støtteordninger for økonomisk bærekraft** – For å ivareta opphavspersoners inntektsgrunnlag må det innføres incentiver eller kompensasjonsordninger, for eksempel tilskudd eller finansieringspremier for produksjoner som oppfyller kravene.

Konkret

1. **Faser for innføring** – Vi støtter forslaget om en innføringsfase uten sanksjoner, men mener den bør være lang nok til å sikre at bransjen får erfaring, opplæring og anledning til å bidra til justering av kravene. – Før sanksjoner vurderes, bør NFI publisere en nasjonal rapport med anonymisert statistikk over klimaavtrykk i ulike produksjonstyper.
 2. **Bærekraftkoordinator** – Rollen er viktig, og det er essensielt å ha dette på plass fra et tidlig stadium, som høringsnotatet beskriver. Men for mindre produksjoner bør oppgaven kunne kombineres med andre funksjoner, og det bør være støtteordninger for å dekke kostnaden.
 3. **Klimabudsjett og klimaregnskap** – Vi støtter at felles verktøy brukes, men disse må være gratis tilgjengelige, på norsk, og egnet for norske produksjonsrammer.
 4. **Incentiv-produksjoner** – Vi ser det som en selvfølge at produksjoner som skjer i Norge har samme krav til bærekraft, dette gjelder også produksjoner innenfor incentivordningens rammer. Da den tidlige fasen fokuserer på datainnhenting, er det ingen grunn til at noen skal fritas fra å rapportere på hvordan man produserer filmer og serier på norsk jord.
 5. **Kunstnerisk frihet** – Vi ber om at standardens krav ikke legger føringer som i praksis begrenser reise, innspillingssteder eller manusets kreative premisser uten at dette bygger på konkret miljødata og reelle effektvurderinger. Tilfeller hvor bærekraftsmål står i konflikt med kunstnerisk frihet må utredes godt, og ordningen må tilpasses deretter. Det ene kan ikke kategorisk gå på bekostning av det andre.
 6. **Styring og revisjoner** – Som tidligere nevnt er vi bekymret for muligheten for at bærekraftsmål kan påvirke kunstnerisk frihet, og dermed ytringsfrihet og demokrati. Bærekraftinteresser kan medvirke til manusendringer, og dette må det være stor bevissthet rundt. Skaperleddet i filmproduksjon, altså manus og
-

regi må derfor sikres en plass ved bordet i de organer som skal vurdere og revidere NES. Dramatikerforbundet ønsker å være representert i NES' styre.

Anbefalinger

- Bygg standarden gradvis, med **data først, tiltak senere**.
- Sikre **bred medvirkning** fra kunstnerorganisasjoner i revisjoner av NES.
- Sørg for **økonomisk støtte** til nødvendige tilpasninger, særlig i små og uavhengige produksjoner.
- Lag **separate retningslinjer** for produksjoner der det totale klimaavtrykket er svært lavt.
- Inkluder **skaperleddet** i styring og revisjon av ordningen.

Avslutning

Dramatikerforbundet er for klimahandling – det viser både vårt arbeid i bransjen og vårt standpunkt mot ny oljeleting. Nettopp derfor mener vi at bærekraftstandarder må være både ambisiøse og gjennomførbare, slik at grønn omstilling kan forenes med bevaring av de rettighetene og mulighetene som gir oss et rikt, mangfoldig kulturliv.

Dramatikerforbundet støtter målet om en grønnere bransje, men minner om at kunstnerisk frihet og kulturell verdi er grunnleggende for samfunnets bærekraft. Vi oppfordrer NFI til å basere fremtidige mål og eventuelle sanksjoner på solid innsikt og bransjens reelle produksjonsvilkår.

Med vennlig hilsen

Øyvind Stålen
Nestleder
Dramatikerforbundet

